

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Petri Ridolphini J. C. Nobilis Cortonensis, Patritiiqve
Romani, Ac Protonotarii Apostolici, De ordine procedendi
in Iudiciis in Romana Curia Praxis Recentior**

Ridolfini, Pietro

Coloniae Agrippinae, 1680

Reformatio Rotæ Romanæ, Pij IV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-99137](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-99137)

SYMMORVM PONTIFICVM.

653

Reformatio Rota Romana.

Edita An.
D. 1561.

PIVS EPISCOPVS, SER-
VVS SERVORVM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Recordum.

IN Throno iustitiæ super omnes Gentes, & Regna, meritis licet imparibus, superna dispositione constituti, ad ea quæ servantiam concernunt, dirigimus potissimum aciem Nostræ mentis, ut universis Nationibus ad Sedem Apostolicam omnium Fide-
lium matrem, & magistram, pro licium, & controversiarum inter eos vigentium deci-
sione recurrentibus longis iudiciorum cur-
riculis sublatis, ac minoribus, quam fieri po-
terit dispendiis, opportunè consulatur.

Rota com-
mendario, &
causa huius
reformatio-
nis.

§. 1. Sanè postquam Nos circa Curia no-
stræ reformationem solerti studio intenden-
tes, reliquorum ejusdem Curia Tribunalium,
& officiorum emendationem, & correctio-
nem cum Dei auxilio, & Venerabilium Fra-
trum nostrorum S.R.E. Cardinalium consilio,
feliciter peregrimus, demum ad Palatii
nostri Auditorium, in quo universorum
Christi Fidelium graviores causæ per duode-
cim summæ virtutis, & doctrinæ viros, ex
omnibus Mundi partibus magna cum dili-
gentia conquiritos, maturè cognoscuntur, &
magna cum integritate, & iustitia terminan-
tur, animum adiecit. Et licet in eodem
Tribunali pauca admodum correctione dig-
na ostenderimus, nihilominus ut nihil in-
statum relinqueremus, nonnulla potius pro li-
tibus abbreviandis, ac Partium dispendiis
evitandis, vel saltem minuendis, vocatis ipsis
Auditoribus, ac pluries, tam in voce, quam
in scriptis auditis, providenda censuimus.

Facultates
Auditorum
circa causas
et commissio-
nes.

§. 2. Et idcirco de eorundem Fratrum no-
strorum consilio, statuimus, & ordinamus
quod de cætero perpetuis futuris temporibus,
ad tollendum multiplicationes commis-
sionum, & parcendum laboribus, & ex-
pensis Litigantium, unica commissio in qua-
libet instantia sufficiat, & illius vigore Audi-
tor causam sibi commissam cognoscere, &
cum omnibus, & singulis dependentibus &
emergentibus, ac alias quomodolibet inci-
dentibus decidere valeat. Possit etiam Audi-
tor sine nova commissione præfigere termi-
num ad docendum de attentatis, ac nullitati-
bus, & causis propter quas quis in integrum
restituatur debeat, ac illo elapso, & non docto,
ad causæ expeditionem procedere, nec non
remissorias decernere, dilationes concedere,
liquidationes fructuum in partibus delegare,
ac omnia, & singula alia usque ad finalem
sententiarum suarum executionem inclusivè
facere, quæ de jure Ordinarii facere possunt.

Prærogati-
ve facul-
tatem
conceduntur
arbitrio Ro-
ta.

§. 3. Prorogationes autem facul-
tatis, & passim non concedat, sed tantum ex
aliqua honesta causa, ac prævia illius cogni-
tione arbitrio Rotæ.

§. 4. Auditor tamen in aliqua honesta
causa, live magni, live parvi momenti existat
etiam si ejus decisio clari juris esse videatur
diffinitivam sententiam, interlocutoriam
vim diffinitivæ habentem ferre non valeat,
nisi causa in Rota propolita, & habitis votis
Coadjutorum, nisi Partes in actis expressè
conferantur, quod causa sine voto eorum-
dem Coadjutorum expediri possit. Idemque
in aliis quibuscumque præjudicialibus decretis
servari volumus, si actor vel reus, quod nego-
tium in plena Rota cognoscatur, insteterit.

Sententia
non profe-
ratur, nisi
causa in Ro-
ta propolita,
& habitis votis,
habitis votis.

§. 5. Item sententiæ latæ per Auditores,
prout in cedula, ut moris est, vel per viam
termini pro servato, subscribantur, & publi-
centur in actis intra quindecim dies, & in ul-
tima anni audientia latæ infra mensem, alio-
quin pronuntiationes hujusmodi, pro cir-
cumspectis habeantur.

Sententia
publicentur
ut hic.

§. 6. Termini etiam pro servatis habiti &
cedula ipsarum sententiarum, quæ inter-
dum per alium Notarium, quam actuarium
ipsius causæ ad referendum accipi consueve-
runt, referantur ipsi Notario causæ eadem
vel sequenti die, qua recipiuntur. In ultimis
verò audientis, saltem infra triduum, & si
Auditor, qui pronuntiavit, prout in cedula,
vel terminum habuit pro servato, retineat
citationem penes se, illam Notario causæ
similiter intra prædictos dies consignare de-
beat, alias termini hujusmodi circumducti, &
irriti censeantur.

Notarii acci-
piunt de-
cretum ad re-
ferendum;
referant ut
hic.

§. 7. Auditor verò non pronunciet in cau-
sa, nisi perfectò registro, & illo ad Rotam
delato, unà cum dictis Testium, illisque, ac
juribus in eadem Rota, prout res exegerit,
lectis. In ultima verò anni audientia, ac quan-
doque agetur deferenda declaratoria
contra contumacem, etiam Registro non
perfecto, ex originalibus pronunciare va-
leat. Ita tamen, quod Pars ad ejus instanti-
am pronuntiatum fuerit registrum ipsum
pro actorum conservatione quanto citius
perfecti curare teneatur.

Sententia
non proferat
ur ante per-
fectum regis-
trum.

§. 8. Et insuper Auditor Partibus peten-
tibus copiam decisionis in causa factæ, cum
juribus, ac rationibus, tradere debeat,
prout antiquitus laudabiliter fieri consue-
vit.

Dispositio
copiam peten-
tibus detur.

§. 9. Causæ autem propriæ Auditorum &
eorum familiarium, & consanguineorum,
vel affinium usque ad secundum gradum,
juxta jus canonicum computandum, non
cognoscantur in Rota.

Causa Audi-
torum con-
sanguineorum,
et affinium
usque ad se-
cundum gra-
dum non cog-
noscentur in
Rota.

§. 10. Nec Auditores in eorum domi-
bus substitutos vel Doctores, aut alios ju-
risperitos, etiam consanguineos, qui sub-
stituti, vel Advocati, aut Procuratoris
officio fungantur, aut in casibus Rotali-
bus vel eorum processibus sese quoquo-
modo intromittant, nec Advocatos, &
Procuratores domesticos, aut aliquos ex
suis Notariis domesticos habeant. Item Ad-
vocati, aut Procuratores consanguinei,
vel affines, usque ad secundum gradum ali-
cujus Auditoris ac etiam illius Notarii, in
causis

Affines do-
mestici vel
Notarii Audi-
torum non
sunt intromit-
tendi in cau-
sis Rotæ.

Mmm 2

causis

causis coram eo pendentibus nullatenus patrocinari valeant.

*Auditorum
non inducant
Partes, ut af-
sumant cer-
tum Advoca-
tum, vel
Procurato-
rem.*

§. 11. Nec Auditores compellant, aut alio modo inducant Partes, per se, vel per alios, ut assumant certum Advocatum, vel Procuratorem; sed electio huiusmodi omnino ipsarum Partium arbitrio relinquatur.

*Nec dispo-
nant contra
iur. &c.*

§. 12. Item Decanus, & alii Auditores praesertim antiquiores, attendant, ne aliquid non solum contra Jus, sed nec etiam contra Ratum, & decisiones antiquas factas in Rota, quae impressae habentur, quoquo modo decidatur, etiam praetextu aequitatis in iure non scriptae, nisi maxima cum ratione, & discussione, omnibus votis, seu saltem illorum duabus tertius partibus, aliter faciendum esse iudicantibus.

*Nullitates
vires tantum
attendan-
tur.*

§. 13. Deinceps etiam in causis pendentibus non attendantur aliquae nullitates, praeterquam ex defectu iurisdictionis, citationis, vel mandati, nisi causa nullitatis specialiter ante datam praesentium commissa reperiretur.

*In liquidatione
fructuum, & ex-
pensarum
semel appel-
letur.*

§. 14. Et in liquidatione, fructuum, & expensarum taxatione, semel tantum appellare liceat, ita quod duae conformes rem iudicatam faciant.

*Auditorum
quando ad
Cancellariam
causas re-
mittere pos-
sint.*

§. 15. Auditores vero causas sibi commissas, pro sola Partium importunitate ad Cancellariam remittere non possint, sed tantum habita licentia à Summo Pontifice, vel ex iustis causis deductis in Rota, & ab ea probatis.

*Criminalita-
tes ad Audi-
tes Ord. re-
mittantur.*

§. 16. Et si Auditor cognoverit in actis adesse suspicionem criminis, remittat acta huiusmodi, vel illorum exemplum, prout res exegerit, ad Iudicem ordinarium. Et si causa criminalis praedicta fuerit, causa civilis in ejus cognitione supersedeat. Et quandoque Iudex ordinarius, in causis criminalibus coram eo pendentibus, indiguerit depositionibus Testium, vel aliquibus scripturis ad causas criminales facientibus, teneatur Auditor illas, vel earum exemplum ut praefertur, exhiberi facere.

*Sportulas se-
recipiant re-
delict.*

§. 17. Ut autem debitus modus sportulis imponatur, non possint Auditores à Partibus, per se vel alium quovis modo sportularum nomine aliquid petere, vel exigere, sed nec à sponte dantibus ultra taxam infra scriptam accipere, videlicet.

*In causis pro-
phanis.*

§. 18. In causis pecuniariis, seu prophanis aut quae alias pretio numerario quoquo modo aestimari possint, si aestimatio rei de qua agatur, non excedat summam mille ducatorum usque ad aureos decem, à mille vero usque ad decem millia, viginti quinque, à decem millibus usque ad viginti millia, quinquaginta: ab inde supra usque ad quamcunque summam, centum.

*In causis Be-
neficialibus.*

§. 19. In Beneficialibus vero, si redditus annuus, de quo agatur, non excedat summam centum ducatorum, similiter decem: à centum vero usque ad mille, viginti quinque: à mille usque ad tria millia, quinquaginta;

ab inde vero supra, centum aureos pro sportulis cujuscunque sententiae, diffinitivae dumtaxat, ut praefertur, ac accipere valeant. Si vero causa aestimationem non facile recipiat, sportulae moderatae pro rerum, & personarum qualitate, juxta taxas praedictas recipi possint: nec aliquid ultra non solum ipsis Auditoribus, sed nec eorum Familiaribus, vel Consanguineis, aut aliis quibuscunque Personis directae, vel indirectae, quovis qualitate colore, vel ingenio, exceptis esculentis, & poculentis, quae triduo consumi possint, ipsarum sententiarum, aut Auditorum intuitu praestari possit.

§. 20. Quas quidem sportulas juxta taxam praedictam, apud Notarium causae post subscriptam sententiam, & Notario traditam, & non antea, deponi, & Auditori consignari volumus: quodque Notarius depositionem, & consignationem huiusmodi in actis notare, & specificare teneatur.

§. 21. Officia vero Notariorum Rotae, non conferantur nisi Personis peritis, & idoneis, quae per se ipsos illa exercere sciant, & exerceant, nisi aliqua legitima causa impediantur. Nec eo casu officia aliquibus arrendare, aut Substitutos deputare valeant, nisi à proprio Auditore approbati fuerint, qui insuper de officio fideliter exercendo arbitrio Auditoris cavere debeant, & pro ipsorum Substitutorum facto Notarii ipsi, quo ad interesse Partium, tanquam principaliter obligati omnino teneantur.

§. 22. Districtius praecipientes modernis, & pro tempore existentibus Auditoribus, & eorum Decano, in virtute sanctae obedientiae, ac sub indignationis Nostrae, & excommunicationis latae sententiae, aliisque nostro, & pro tempore existentis Romani Pontificis arbitrio, insignendis penis, ut praesentem constitutionem Nostram singulis annis in prima audientia, una cum aliis constitutionibus antiquis, legi, & publicari faciant, & illam, ac omnia, & singula in ea contenta diligenter observent, & ab eorum Notariis, & aliis, quatenus ad eos pertineant, observari curent cum effectu.

§. 23. Decernimus nihilominus irritum, & inane, si secus super his ab ipsis, vel quibuscunque aliis, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§. 24. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac ipsorum Auditorum Collegii, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & facultatibus, eisdem Auditoribus, & Collegio, etiam Motu proprio, & consistorialiter, sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibuscunque clausulis, & decretis, in genere, vel in specie, per quoscunque Romanos Pontifices praedecessores Nostros, aut etiam per Nos concessis, approbatis, & innovatis: quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque to-

*Sportula de-
ponatur pe-
nes Notari-
um post la-
tam senten-
tiam.*

*Notarii ido-
nei eligantur
officiaque
non arren-
dentur, & pro
Substituto-
rum substitue-
neantur.*

*Hae Bullae de-
legantur anno
quolibet in
prim. Rota.*

*Decretum
irritans.*

*Clausula
derogatoria.*

tis tenoribus specialis, specifica, & expressa ac individua, & de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio habenda, seu quavis alia exquisita forma servanda foret, tenores huiusmodi pro sufficienter expressis habentes, specialiter, & expresse derogamus, contrariis quibuscunque, aut si præfatis Auditoribus, vel quibuscunque aliis communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Forma, & effectus publicationis quæ habet hic in fin.

¶ 25. Ut autem præfentes litteræ ad omnium notitiam deducantur, nullusque illarum ignorantia prætereunda valeat, volumus, & mandamus, alias in eisdem audientia Palatii nostri, ac Camera Apostolica valvis, & acie Campi Floræ, per aliquos ex Curforibus nostris affigi, & per aliquod temporis spatium, relicta ibidem eorum copia affixa, detineri, & exinde omnes, & singulos, quorum interest, vel interesse ac si eis personaliter intimata forent. Nulli ergo omnino &c.

Dat. P. An. 3. 27. Decemb.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo primo, sexto Cal. Januarii, Pontificatus nostri Anno 3.

Reformatio Referendariorum Signaturæ Iustitiæ, & iudicium Romanæ Curie.

Edita An. D. 1662.

PIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Causa huius reformationis.

CUM nuper Nos generali officiorum, & Tribunalium Romanæ Curie pro abusibus extirpandis, ac universali in ea Litigantium commoditate, reformationi intenderimus, & providimus, Cupientes eorundem Litigantium indemnitati in totum consulere, ac ut celerius lites terminentur providere, valde opportunum, immo necessarium esse censuimus etiam Signaturam Iustitiæ à qua plerumque hi qui lites in longum protrahere, alioque diutius, & gravioribus impensis defatigare quærent, cavillationibus, & versutis diversa rescripta, aut superfluis, aut dilationem inducentia exarquant, reformare. Idcirco pro illius reformatione, visis, & etiam mature discussis, nonnullis per dilectos Filios Referendarios Nostros adnotatis, & coram Nobis etiam in præsentia nonnullorum ex venerabilibus Fratribus Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus propositis, de eorundem, ac cæterorum Fratrum nostrorum consilio, hac in perpetuum valitura constitutione sancimus.

¶ 1. Quod nullus ex dictis Referendiis De Commissionibus, & rejectas in Signatura Iustitiæ commissionibus, in Signatura Gratiæ coram Nobis proponere audeat, nisi talis sit materia, quæ scientiam nostram requirat, aut quæ per Signaturam Iustitiæ ad eandem Signaturam Gratiæ remissa fuit.

¶ 2. Nec in antiquis, ac arduis materiis in quibus plures hinc inde expeditæ fuerunt Commissiones, & avocatoriis prioribus Iudicibus, & quovis modo præjudicialibus, manum apponere, nisi prius citata coram eo Parte interesse habente.

¶ 3. Et cum agitur de revocatione aut moderatione alicujus præinsertæ, similiter manum non apponat, nisi in præinserta appositum sit nomen Referendarii, qui illi manum apposuit, ut rationem reddere, & eam justificare possit. Nec etiam reformatio sive moderatio ejusdem præinsertæ ad habentes Signaturam Iustitiæ nisi nomen Referendarii, ut præmittitur, in ipsa præinserta appositum fuerit, aliquo modo figetur.

¶ 4. Minus in commissionibus appellationum ab interlocutoriis, nisi expresso relevanti gravamine. Nec cum appellatur à diffinitiva cum clausula, aut vim diffinitivæ habente, nisi res adeo exprimat, ut videat Referendarius, an tale sit gravamen, quod per diffinitivam reparari non possit. Et si in commissione appositæ fuerit clausula, cum toto negotio principali, tunc addatur justificato tamen dicto gravamine.

¶ 5. Abstineant ulterius Referendarii ab appositione manuum in commissionibus nullitatum & attentatorum, nisi exprimat nullitates ex defectu jurisdictionis, citationis, vel mandati & ipsa attentata. Et pariter in illis in quibus narratur pronunciatum fuisse prout in cedula.

¶ 6. Nec etiam manum apponant in commissionibus prorogationis fatalium, nisi in quibus prima vice ipsa prorogatio petiatur, illas verò commissiones in quibus pro ulteriori prorogatione supplicatur, in Signatura nostra Gratiæ proponant.

¶ 7. Causæ criminales, & matrimoniales non inferioribus Episcopis & in terris Ecclesiæ causæ criminales Clericorum in sacris constitutorum Ordinatio, reliquorum verò Clericorum & Laicorum, locorum Gubernatoribus committantur.

¶ 8. Et ut lites quanto citius fieri possint, ac minori Partium dispendio expediantur, decernimus, quod quilibet Iudex cui causæ restitutionis in integrum, nullitatis, & attentatorum de cætero committentur, possit absque speciali commissione præfigere terminum ad docendum de causis restitutionis, ac de ipsis nullitatibus, seu attentatis, & eo lapsò, & non ducto, ad negotii principalis expeditionem procedere.

¶ 9. Similiter quilibet Iudex in quibuslibet causis coram eo introductis, & introducendis, & etiam Auditor Rotæ, in causis

Mmm 3 extra